

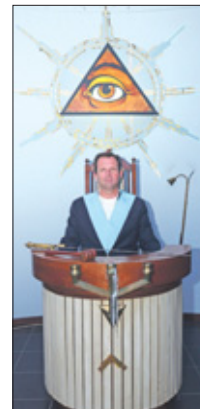
De vrijmetselaars zijn vrijdenkers

Voor een buitenstaander lijkt de vrijmetselarij veelomvattend, het wordt vaak geheimzinnig genoemd. Maar vrijmetselaren zijn vrijdenkers, die tolerantie hoog in het vaandel hebben staan, met als primaire doelstelling een beter mens te worden. Vrijmetselarij is geen leerschool waar je les krijgt in wat een beter mens is, of hoe een betere wereld er uitziet. Het is een broederschap, waarbinnen in rituele handelingen en met symbolische gereedschappen handreikingen worden gedaan, die je kunnen helpen aan jezelf te werken.

TEKST EN FOTO'S SOLANGE HENDRIKSE

Rechts Michiel Heidsieck, vroegere voorzitter en ook voorzitter geweest van de provinciale grootloge (de overkoepelende organisatie van de Nederlandse loges in het Caribisch gebied) en links Max van Aalst, huidige voorzitter van Loge De Vergenoeging.

De plek van de voorzittend meester, in het oosten, onder het alziend oog.

De werkplaats, de plek waar de leden van de drie Nederlandse loges op Curaçao samenkomen en werken.

In het kader van de vrijmetselarij wordt op zaterdag 10 september een open dag gehouden bij alle loges op Curaçao. Er zullen rondleidingen gegeven worden en er zal een panel van deskundigen aanwezig zijn, die bezoekers op alle mogelijke gestelde vragen zal antwoorden. Toen mij gevraagd werd om dit interview te doen, greep ik deze gelegenheid met beide handen aan. Een kijkje nemen binnen in de loge? Heel graag, want dit onderwerp intrigeert mij al heel lang.

Er is niets lugubers of mysterieus aan de vrijmetselarij, die

in essentie een methode is om de persoonlijke geestelijke ontwikkeling en ethiek te bevorderen. Een methode die ervan uitgaat dat ieder mens door het beoefenen van de gebruikmaking van symbolen en het gezamenlijk opvoeren van rituelen in staat is om de eigen kern beter te leren kennen en daardoor beter in staat is zichzelf en de maatschappij waardevoller te maken.

Anders dan welens gedacht wordt, is het ook geen elitair mannenclub. De leden komen uit alle geledingen van de maatschappij en er is geen relatie met de maatschappelijke of in-

tellectuele status. Het is een gesloten genootschap met een beperkt aantal geheimen. Mogelijk hangt er ook een was van geheimzinnigheid om de vrijmetselarij door het gebruik van symbolen (dat mogelijk een associatie met magie oproept) en

de gebruikmaking van het gedachtegoed uit het oude China, India en Egypte en meer recent het door de kerk sterk vervolgde gnosticisme, dat in de eerste eeuwen van onze jaartelling een belangrijke stempel op het christendom heeft gedrukt. Omdat het een mannengenootschap is, heerst er naast de spirituele en maatschappelijke oriëntatie ook een bepaalde sfeer.

Het feit dat de vrijmetselarij alleen voor mannen open staat, zou de indruk kunnen wekken dat het belang van vrouwen ondergeschikt of van mindere waarde zou zijn. Dit is helemaal niet het geval. Het vrouwelijke is zelfs van essentieel belang. De reden is deels historisch, maar in feite van heel praktische aard. De vrijmetselarij kent geen leerstellingen en zeker geen dogma's. Zij staat dan ook open voor al dan niet actieve aanhangers van de christelijke kerken, boeddhisme, hindoeïsme, islam, jodendom en alle andere geloofsopvattingen, mits deze mannen zich ook volledig openstellen voor andere dan de eigen leerstellingen en respect voor de mening van anderen tonen. Vrijmetselaren komen uit alle geledingen van de maatschappij en hebben een uiteenlopende levensbeschouwelijke achtergrond. Wat zij met elkaar gemeen hebben, is een oepaar en oor voor de opvattingen van anderen, een hoge mate van tolerantie ten opzichte van andersdenkenden en de wens om als mens te groeien. Naast de persoonlijke ontwikkeling wordt daarbij een positieve bijdrage aan de maatschappij te kunnen leveren als belangrijk

gezien. Respect voor de mening van anderen is een zeer groot goed voor iedere vrijmetselaar. Kenmerkend is de gedachte dat ieder mens een deel van kennis en spiritueel inzicht reeds in zich heeft, maar dat niet op een bewust niveau ervaart. Door kennis te nemen van inzichten van anderen (in 'comparties') en het met gebruikmaking van symbolen 'meebelevan van rituelen', wordt onbewuste eigen kennis naar een bewust niveau gebracht. Daardoor kan de vrijmetselaar zich op een persoonlijke wijze en naar persoonlijke behoefte geestelijk ontwikkelen.

Heidsieck: „Tradities zijn heel erg belangrijk in de vrijmetselarij. En dat het werkt, blijkt wel uit het feit dat er geen enkele andere vereniging bestaat op Curaçao die meer dan 250 jaar oud is. Onderbrekingen zijn er natuurlijk wel geweest, die waren veelal het gevolg van de economische of politieke omstandigheden van dat moment. Het mooie van de vrijmetselarij, en de reden waarom die ook al zo lang bestaat en dat blijven bestaan, is de harmonie die heerst binnen de loges.”

Het gebruik van symbolen en rituelen is zo oud als de mensheid en komt in allerlei culturen voor. Binnen de vrijmetselarij wordt het doelbewust gehanteerd om het proces van verdere bewustwording te stimuleren, zonder de persoonlijke vrijheid te beknotten.

Max van Aalst, voorzitter van

Loge De Vergenoeging: „Wat we met woorden niet kunnen zeggen, doen we met symbolen. Dat kan van alles zijn, een passer, een winkelhaak of de geblokte vloer in het logegebouw. Ook het Heilige Boek is een symbool. In feite is het Heilige Boek gedrukt papier, maar door de waarde die we eraan hechten en door wat het vertegenwoordigt wordt het een symbool. Zo staat de steen symbool voor wie vrijmetselaar is. Een vrijmetselaar ziet zichzelf namelijk als een ruwe steen, waarvan hij symbolisch met hamer en beetel moet werken om er een zuivere kubiek van te maken. Een vierkante kubus, alle zijden even groot en glad, waarmee de Tempel van de Mensheid gebouwd kan worden.”

Waar woorden vaak tekortschieten, worden binnen de rituelen van de vrijmetselarij symbolen gebruikt. Zo maakt de vrijmetselaar bijvoorbeeld gebruik van gereedschappen als passer en winkelhaak. Deze symbolen leggen zowel een verband met de bouwsymboliek als met de geometrie en worden naar buiten toe als logo gehanteerd.

De ruimte waarin men samenkomt noemt men dan ook de 'werkplaats' (de Engelsen noemen dat destijds een 'lodge', vandaar het woord loge). Deze heeft gewoonlijk twee afzonderlijke ruimtes, die in ana-

logie met de tempel van Salomo (als voorloper van de kathedraal) over een voorhof en een tempel beschikken.

De voorhof is een gewone ruimte, waarin tafels aangelegd worden in U-vorm zijn opgesteld. Het bestuur zit daarbij aan het hoofd van de tafel. Op de beide benen zitten de leden. De tempel is gereserveerd voor bijeenkomsten in 'open loge'. Veel van de door de vrijmetselarij gehanteerde symbolen kan men er aantreffen. Zij komen voort uit de bouwsymboliek, de lichtsymboliek en kosmische symboliek. Daarnaast wordt tijdens een ritueel muziek ten gehore gebracht en de kracht van stille evaren.

Wie vrijmetselaar wil worden, dient zelf de eerste stap te zetten door het aanvragen van het lidmaatschap.

Op 10 september openen de Nederlandse loges op Curaçao van 15.00 tot 18.00 uur hun deuren voor iedereen die geïnteresseerd is. Er zullen presentaties worden gegeven, in het Papiaments en in het Nederlands. Voorts zal er een rondleiding worden gegeven in de werkplaats en er is gelegenheid tot het stellen van vragen aan een panel, bestaande uit vrijmetselaars.

U vindt het logegebouw aan de Rust en Burghlaan in Emmastad, naast de schietbaan van Asiento.

Behuizing

De vrijmetselarij begon in 1785 op Curaçao in haar allereerste behuizing in Landhuis Kortijn in Otrobanda en bestaat al 230 jaar. De belangrijkste en bekendste plek echter is het logegebouw Wilhelminaplein: een van de gebouwen waar vrijmetselaren op Curaçao in het verleden hebben gearbeid. Tegenwoordig is in dit gebouw het Openbaar Ministerie (OM) gehuisvest (zie foto). Er werd geronde jaren van verschillende tussentijdse gebruikgemaakt, onder andere ook het gebouw van de Tempel. De allereerste loge, de oudste in het Caribisch gebied, werd op Sint Eustatius opgericht. Daarna kwam de loge van Suriname erbij, die onlangs het 250-jarig bestaan vierde.

Rust en Burgh: Plaatsing van de hoeksteen van het huidige logegebouw (23 mei 1971).

De in- en uitgang van de werkplaats.